ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ
2021 - 2023 г.

Приета с Решение № 25 по Протокол № 25/29.07.2021 г. на Общински съвет Търговище

ЮЛИ 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ) 3

1. ВЪВЕДЕНИЕ 4

1.1. Нормативни основания 4

1.2. Общи принципи за подкрепата за личностно развитие в контекста на нормативната уредба - ЗПУО и НПрО 4

2. АНАЛИЗ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ 5

2.1. Образователни институции в община Търговище през учебната 2020/2021 г. 6

2.2. Обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Търговище 6

2.3. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в община Търговище 8

2.4. Работа с деца и ученици с изявени дарби 11

2.5. Кариерно ориентиране на учениците 12

2.6. Предотвратяване отпадането от образователната система. Деца и ученици в риск 13

2.7. Други институции-партньори в община Търговище, подпомагащи общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците 14

3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА 15

4. СТРАТЕГИЧЕСКА И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ 16

5. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ 16

6. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА 21

7. ВРЪЗКА С ДРУГИ СТРАТЕГИИ 22

8. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА 22

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ 22

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ)

ЕПЛР Екип за подкрепа за личностно развитие

ЗБППМН Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

ЗПУО Закон за предучилищното и училищното образование

НПрО Наредба за приобщаващото образование

ИКТ Информационни и комуникационни технологии

МКБППМН Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

МОН Министерство на образованието и науката

МС Министерски съвет

НЕИСПУО Национална електронна информационна система за предучилищното и училищното образование

ОУ Основно училище

ОЗД Отдел „Закрила на детето“

ОРЕС Обучение от разстояние в електронна среда

ПО Приобщаващо образование

ПГ Професионална гимназия

ПЛР Подкрепа за личностно развитие

РЕПЛР Регионален екип за подкрепа за личностно развитие

РУО Регионално управление на образованието

РЦППО Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование

СОП Специални образователни потребности

СУ Средно училище

СУУУС Специално училище за ученици с увреден слух

ЦОП Център за обществена подкрепа

ЦОУД Целодневна организация на учебния ден

ЦПЛР-ОДК Център за подкрепа за личностно развитие - Обединен детски комплекс

ЦСОП Център за специална образователна подкрепа

ЦСРИ Център за социална рехабилитация и интеграция

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативни основания

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Търговище 2021-2023 г. е разработена въз основа на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Търговище 2021-2023 г. (приета от Областен съвет за развитие на област Търговище с Решение № 1 от Протокол № 36/11.06.2021 г.) по чл. 196, ал. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), в изпълнение на разпоредбата на чл. 197, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУО (Обн. ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г.) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПМС № 232/20.10.2017 г., Обн. ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г.).

В основата на Общинската стратегия стои Анализът на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Търговище по чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, приет от Общински съвет Търговище с Решение № 19 по Протокол № 17/17.12.2020 г.

1.2. Общи принципи за подкрепата за личностно развитие (ПЛР) в контекста на нормативната уредба - Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и Наредба за приобщаващото образование (НПрО)

Законът за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ определя образованието като национален приоритет, чрез който се гарантира прилагането на основополагащи принципи, като:

√ ориентираност към интереса, към мотивацията и към възможностите на детето и на ученика;

√ равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;

√ равнопоставеност и недопускане на дискриминация;

√ иновативност и ефективност в педагогическите практики;

√ хуманизъм и толерантност

Приобщаващо образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Приобщаващото образование се регламентира като неизменна част от правото на образование в Закона за предучилищното и училищно образование. Определено е да бъдат осигурени условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, която да се осъществява от образователните институции (детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, специализирани обслужващи звена).

Законът за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование определят два вида подкрепа за личностно развитие - обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	**Допълнителна** подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); 4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. консултации по учебни предмети; 6. кариерно ориентиране на учениците; 7. занимания по интереси; 8. библиотечно-информационно обслужване; 9. грижа за здравето; 10. осигуряване на общежитие; 11. поощряване с морални и материални награди; 12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; 14. логопедична работа.	1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 5. ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности. Съгласно ***Наредбата за приобщаващо образование,*** допълнителната подкрепа е: • **краткосрочна** (минимум 1 учебна година, максимум - до края на етап на обучение) • **дългосрочна** - повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение

Приобщаващото образование дава възможност за личностно развитие на всички деца и ученици, като им се осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на децата и учениците (чл. 176, ал. 1, ал. 2 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от НПрО).

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина и училището в началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (чл. 7 от НПрО).

Съгласно чл. 188 от ЗПУО и чл. 70 от НПрО допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците.

2. АНАЛИЗ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ

2.1. Образователни институции в община Търговище през учебната 2020/2021 г.

Към момента на изготвяне на стратегията в община Търговище съществуват следните образователни институции:

√ **21** училища, от които: 11 основни, 2 средни, 5 професионални училища, 1 специализирано училище, 1 обединено училище и 1 специално училище;

√ **13** детски градини;

√ **1** Център за подкрепа за личностно развитие - Обединен детски комплекс Търговище (ЦПЛР-ОДК);

√ **1** Център за подкрепа за личностно развитие - Център за специална образователна подкрепа (ЦСОП) Търговище;

√ **1** Специализирано обслужващо звено - Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - област Търговище (РЦППО).

Към две професионални гимназии в община Търговище - Професионална гимназия по туризъм и ХВТ "Алеко Константинов" и Професионална гимназия по електротехника и строителство има несамостоятелни общежития.

2.2. Обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Търговище

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик и се осигурява от постъпването им в детската градина или в училището, съобразно техните индивидуални потребности.

С направените промени на нормативните актове, отнасящи се до приобщаващото образование, се откриха възможности от образователните институции за:

√ дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;

√ дейности, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;

√ обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците, определена в съответствие с интересите и заложбите им.

Акцентира се върху провеждането на *занимания по интереси*, посредством които се подкрепя развитието на ключови компетентности, патриотично, гражданско, здравно, екологично и интеркултурно възпитание. Насърчават се иновациите и креативното мислене на децата и учениците.

Заниманията по интереси се организират приоритетно в тематичните направления: "Дигитална креативност", "Природни науки", "Математика", "Технологии", "Изкуства и култура", "Гражданско образование", "Екологично образование и здравословен начин на живот" и "Спорт".

Приоритети на следващия стратегически период са превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение, обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

След направените промени в нормативните актове във фокуса на внимание ще бъде нова възрастова група деца, а именно необхванатите четиригодишни, които никога не са посещавали или са прекъснали посещението на детска градина, като Общинска администрация Търговище предстои да предприеме действия по въвеждането на задължително предучилищно образование за 4-годишните деца за учебната 2022/2023 г. - осигуряване на условия за безплатен транспорт на пътуващите деца до средищните

детски градини и провеждане на анкетно проучване за нагласите на родителската общност, съвместно с детските градини.

Допълнителното обучение по учебни предмети може да бъде насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет, които са отсъствали от училище повече от 10 учебни дни по уважителни причини, за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа и/или за компенсиране на липсата на взаимодействие на учителя с ученици, които се обучават несинхронно от разстояние в електронна среда при условията на чл. 115а, ал. 4 от ЗПУО.

През следващия период, при поява на епидемична или друга кризисна обстановка, обучението ще се осъществява от разстояние в електронна среда (ОРЕС) при интензивно взаимодействие между образователните институции. За застрашените от отпадане и/или изоставащите в усвояването на учебното съдържание се предвиждат компенсаторни мерки чрез допълнително обучение и занимания по интереси, като се използват различни начини за достъп до обучителни материали, в това число и подобряване на техническото оборудване на учениците с електронни устройства.

Потенциална възможност за разширяване обхвата на общата подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е включването на образователните институции в разработването и участието в проекти.

С цел преодоляване на последиците, предизвикани от пандемията от COVID-19, през месец март 2021 г. стартира и проект BG05M2OP001-5.001-0001 „*Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“*. Продължителността на проекта е 35 месеца и ще обхване учебните 2021/2022, 2022/2023 и 2023/2024 години. Основната цел на проекта е да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние. На територията на община Търговище в изпълнение на дейностите са включени всички училища.

Училищата могат да участват и в проект BG05M20P001-2.011-0001 *„Подкрепа за успех“,* срокът на продължителност на който предстои да бъде удължен. Проектът включва организиране и провеждане на обучения на педагогическите специалисти, осъществяване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците чрез допълнително обучение по учебни предмети за превенция на обучителни затруднения, осигуряване на занимания по интереси за стимулиране на творческите изяви, кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща степен и др.

На Регионално ниво обща подкрепа за личностно развитие се осъществява в детски градини, училища, ЦПЛР-ОДК Търговище, ЦМДИ Търговище, НПО и други образователни и културни институции, осъществяващи сходна дейност и развиващи интересите на децата и учениците.

ЦПРЛ-ОДК Търговище е извънучилищна образователна институция в системата на предучилищното и училищното образование, функционираща единствено на територията на община Търговище. Центърът осъществява подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби в три направления - наука и гражданско образование, изкуство и спорт чрез:

√ включване на подрастващите в организирани постоянни и временни групи за занимания по интереси в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;

√ подпомагане на кариерното ориентиране на учениците чрез дейности, насочени към стимулиране на развитието на личностни качества и придобиването на социални компетентности;

√ участие на децата и учениците в общински, областни, национални и международни проекти и конкурси;

√ организиране на масови мероприятия и публични прояви, с цел мотивиране и осигуряване на възможност за личностна изява;

√ поощряване на децата и учениците с морални и материални награди за високи постижения.

Институцията е създадена през 2008 година като приемащо звено на закритите Център за работа с деца, Школа за изобразително изкуство и Ученическа спортна школа. Към момента клубните форми на ЦПРЛ-ОДК Търговище се посещават от 611 деца от предучилищна до гимназиална училищна възраст, разпределени в 48 постоянни целогодишни групи.

Актуално състояние на постоянните клубни форми в ЦПЛР - ОДК Търговище

Направление	Брой обхванати ученици	Форми	Брой ученици във формите	Постоянни групи	Временни групи
Спорт	293	• Баскетбол • Спортна гимнастика • Художествена гимнастика • Спортна стрелба • Тенис на корт • ЛФК/Кинезитерапия	60 48 48 48 24 65	4 гр. 4 гр. 4 гр. 4 гр. 2 гр. 5 гр.	2 гр. 2 гр. 1 гр. 1 гр. 1 гр.
Общо за направлението			293	23 гр.	7 гр.
Изкуство	253	• Изобразително изкуство • Приложно изкуство • Детска фолклорна школа • Детска музикална школа	132 13 60 48	10 гр. 1 5 гр. 4 гр.	3 гр. 1 гр. 2 гр. 2 гр.
Общо за направлението			253	20 гр.	8 гр.
Наука, технологии и гражданско образование	65	• Еко клуб „Сръчни ръчички“ • Клуб „Дизайн“ • Търговищки ученически парламент	39 13 13	3 гр. 1 гр. 1 гр.	-
Общо за направлението			65	5 гр.	
Общо за ЦПЛР-ОДК Търговище			611	48 гр.	15 гр.

Предизвикателства: Заниманията по интереси се организират приоритетно в областите изкуство и спорт, като са запазени клубовете от наследените извънучилищни звена. Съществува необходимост от разширяване на дейностите и привличане на педагогически специалисти в посока сценични изкуства, литература, природни науки и актуалните за младите хора тематични направления: "Дигитална креативност", "Технологии", "Екологично образование и здравословен начин на живот" и др.

2.3. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в община Търговище

Приобщаващото образование поставя акцент върху възможността всички деца и ученици да развият максимално своя капацитет. За осъществяването на успешно включване в общообразователна среда на децата и учениците със СОП е необходимо прилагането на ефективни форми, методи и средства, насочени към усъвършенстване и издигане качеството, достъпността и полезността на обучението и подпомагането.

Състав и особености на групата на децата и учениците със специални образователни потребности (СОП)

В община Търговище към края на учебната 2020/2021 г. се обучават 630 деца и ученици със специални образователни потребности. От тях 45 се обучават в Специално училище за ученици с увреден слух „Свети Иван Рилски" гр. Търговище, 92 в ЦСОП град Търговище и 493 в училищата и детските градини в общината.

От интегрираните 493 деца и ученици на 161 от тях допълнителната подкрепа се осъществява самостоятелно от училищата и детските градини. Допълнителната подкрепа на останалите 332 деца и ученици със СОП се осъществява от специалисти от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - област Търговище.

Обхват на децата и учениците по видове СОП

Увреден слух	Нарушено зрение	Физически увреждания	Умствена изостаналост	Множество увреждания	Специфични обучителни трудности	Езиково-говорни нарушения	Нарушения на социалната адаптация
52	4	11	186	44	192	112	29

Групата деца и ученици със специални образователни потребности, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за личностно развитие, е разнообразна по своя състав и особености в отделните училища и детски градини на общината. Това изисква конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и адаптиране на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място и в сътрудничество с другите институции.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - област Търговище (РЦПППО) е специализирано обслужващо звено, на което е възложено да осъществява дейностите по:

• организационно и/или методическо подпомагане;

• дейности, свързани с квалификацията на педагогическите специалисти;

• дейности, свързани с провеждане на държавната политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование

Материално-техническата база на Регионалния център включва три бази, една от които е в град Търговище. В нея са обособени: зала за групова терапия /сензорна терапия, двигателна терапия, игротерапия, музикотерапия/; зала за ерготерапия /кинезитерапия, мултисензорна терапия, двигателна активност/; зала за самоподготовка и провеждане на обучения /смарт дъски и компютърен кът, кът за отдих и занимания по интереси/; Монтесори кабинет; кабинет на логопеда и рехабилитатора на слуха и говора; кабинет за психологическа, невро- и биофийдбек терапия; кабинет за готварство и домакински умения. Всички зали и кабинети са модерно оборудвани и в тях се провеждат занятия от висококвалифицирани специалисти.

Предоставяната допълнителна подкрепа на децата и учениците със СОП, която провеждат специалистите от РЦПППО-област Търговище, включва:

√ осигуряване на методическа подкрепа за подобряване на инфраструктурата и изграждане на физическа приобщаваща среда в зависимост от индивидуалните потребности на децата и учениците със СОП;

√ провеждане на ранна диагностика и обхващане на децата и учениците със СОП;

√ провеждане на обучения и семинари на педагогически и непедагогически специалисти;

√ методическо подпомагане на учители от училища и детски градини;

√ провеждане на информационни кампании за разясняване на възможностите за развитие и участие на децата и учениците в живота на общността чрез предоставяне на допълнителна подкрепа;

√ дейности по ефективна комуникация с родители на деца и ученици със СОП и тяхното участие в информационни кампании, семинари, тренинги, дни на отворени врати, обучения на родители;

√ привличане на семействата за активно участие в процеса на обучението. Формиране на родителски групи на деца със сходни проблеми и утвърждаване на ментори;

√ формиране на мобилни групи от специалисти за ерготерапия по домовете и подготвяне на родителите за котерапевти на децата си;

√ провеждане на терапевтични занимания на децата и учениците със СОП;

√ осигуряване на ресурсни учители и други педагогически специалисти за допълнителна подкрепа в училища и детски градини, които не могат да си осигурят такава;

√ участия на деца и ученици със СОП в тържества, празници, спортни и туристически мероприятия;

√ консултиране относно възможностите за професионално образование и реализация;

√ разработване и осигуряване на учебни помагала и пособия за деца и ученици със СОП;

√ конференции за популяризиране на работещи модели за предоставяне на допълнителна подкрепа;

√ организиране на кръгли маси за споделяне на добри практики.

Училища и детски градини, в които допълнителната подкрепа се осъществява от специалисти от РЦПППО - област Търговище

В голяма част от училищата и детските градини със значителен брой деца и ученици със специални образователни потребности (ДУСОП) на ресурсно подпомагане са обособени и оборудвани ресурсни кабинети, осигурени са кабинети за работа на логопед и психолог. Общообразователните и специалните педагози работят в екип за оптимално развитие на потенциалите и индивидуалните възможности на всеки ученик.

Център за специална образователна подкрепа гр. Търговище (ЦСОП) е обслужващо звено за обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности от подготвителна група до дванадесети клас. Центърът осъществява диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа с деца и ученици. Осигурява педагогическа и психологическа подкрепа и прилага програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците. В ЦСОП работят специални педагози, логопеди, психолози, специални педагози, арттерапевти и медицински специалист. Центърът разполага с богата материална база. Оборудвани са сензорна зала, зала за социални дейности, игротека (библиотека на играчките), логопедичен кабинет и кабинет на психолог, медицински кабинет, съвременни класни стаи, ученическо общежитие, открита и закрита спортна база с детска площадка и просторна столова. Учениците се обучават по индивидуални учебни програми по всички предмети и получават подготовка, съобразена с техните обучителни особености, възможности и потребности. Придобиват знания и умения за социална адаптация и професионална реализация. В процеса на обучение и възпитание водещи са формирането на положителни нагласи за възприемане на света, навици за самостоятелност, увереност и формиране на социални умения.

Специално училище за ученици с увреден слух "Свети Иван Рилски" (СУУУС) е единственото в Североизточна България специално училище от интернатен тип, в което се обучават и възпитават деца и ученици с увреден слух от подготвителна група до XII клас. В училището се осъществяват консултативна, диагностична, корекционно-рехабилитационна и възпитателна дейности, гарантиращи успешната социализация, цялостно развитие на детето със слухови и множествени увреждания. За рехабилитацията на слуха и говора се провеждат ежедневни индивидуални и групови занятия с всички ученици в специализирани кабинети. Извършва се и ранна рехабилитация на кохлеарно имплантирани деца с увреден слух.

Четири училища и една детска градина в община Търговище сами осъществяват допълнителната подкрепа. В тях са назначени специалисти и са оборудвани кабинети за осъществяване на специфичните обучителни дейности. През следващия програмен период на Стратегията училищата могат да участват в проект BG05M2OP001-3.018-0001 „*Подкрепа за приобщаващо образование*”, който е насочен към осигуряване на по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби.

Осигуреност на образователната система със педагогически специалисти за работа с деца и ученици със СОП

Община Търговище разполага с необходимия брой дипломирани педагогически кадри за работа с деца и ученици със СОП.

В делегираните бюджети на училищата и детските градини средствата за деца и ученици със СОП се осигуряват със стандарт за приобщаващо образование, който е малък и не дава възможност на директорите на институциите за назначаването на логопеди и психолози. За училищата и детските градини, които сами организират ресурсното и приобщаващото образование, средствата по стандарта дават възможност за назначаването на логопеди и психолози.

Приоритет в работата с деца и ученици със СОП трябва да бъде индивидуалният подход, както и сформирането на групи с малък брой обучаеми.

2.4. Работа с деца и ученици с изявени дарби

Работата с деца и ученици с изявени дарби се осъществява в училища, детски градини, ЦПЛР-ОДК, Център за младежки дейности и инициативи, читалища, школи, спортни клубове, частни езикови и образователни центрове и др. Образователните и културни институции на територията на община Търговище откриват, стимулират и развиват детския талант и оказват подкрепа за личностно развитие чрез реализиране на различни форми и програми.

В град Търговище функционират следните клубове, школи, състави, формации, ансамбли и др.: 13 клубни форми към ЦПЛР-ОДК Търговище, 7 клубни форми към ЦМДИ гр. Търговище /балетна формация "Търговище", детски фолклорен ансамбъл "Шарено герданче", школа за естрадно пеене, школа за модерен балет "Вега", мажоретен състав „Търговище“, клуб "Батик", клуб по авиомоделизъм/, както и младежка свободна зона за настолни и интерактивни игри и психологически консултативен кабинет към ЦМДИ; 6 клубни форми към ОНЧ „Напредък-1864“ Търговище /модерен балет „Galaxy”, музикална школа „Доминанта”, клуб за народни танци „Джумалийци”, театрална и вокална студия, школа по изобразително изкуство „Шарени пръсти”/, музикална школа "Ню Войсис", школа за изобразително изкуство "Артея", спортни клубове /клубове по художествена гимнастика "Алегро" и „Светкавица-Поляница“, клуб по спортна гимнастика и акробатика "Светкавица" и клуб по спортна гимнастика „Торнадо“, футболен клуб "Светкавица-2014",

баскетболен клуб "Светкавица", клуб по спортна стрелба "Светкавица", клуб по класическа, свободна и самбо борба "Олимпиец", клуб по спортно ориентиране „Вариант 5“, клуб по тенис на маса „Пътинженеринг-Т Светкавица“, клуб по Бокс "Светкавица", клуб по вдигане на тежести "Светкавица", клуб по лека атлетика „Мисионис“, клуб по тенис на корт „Тангра-95“, клуб по Карате/Киокушинкай "Ояма", клуб по шахмат „Мисионис Търговище“, клуб по фитнес, културизъм „Пъмпинг Масълс“/ и др.

Предизвикателства:

√ преминаване от оценка на дефицитите към оценка на възможностите на детето или ученика, на работа не само за преодоляване на затрудненията, а за развиване на възможностите, за превръщане на детето и ученика от пасивен в активен участник в приобщаващото образование.

√ съществува необходимост от създаване на възможности за допълнителна подкрепа и развитие на деца и ученици с изявени интереси и дарби в областта на инструменталното и театралното изкуство, литературата, науката, технологиите и др.

√ ефективно взаимодействие между институциите, осигуряващи подкрепа за личностно развитие - за осигуряването на нужните специалисти и разширяване и обезпечаване на формите и дейностите за подкрепа е необходимо непрекъснато сътрудничество между различните институции, органи и структури. С това ще се постигне по-пълен обхват на децата и учениците, за които се провеждат дейности за подкрепа, избягване на дублиране на мерки и двойно финансиране, многопосочна работа със семействата, рационално използване на човешки ресурс.

√ подобряване и осъвременяване на материално-техническата база на някои от функциониращите клубове и школи и осигуряване на модерна среда за работа и развитие на децата с изявени дарби.

√ поощряване с морални и материални награди за постигнати високи резултати на децата и учениците от масовите извънкласни форми, наравно с индивидуалните такива.

2.5. Кариерно ориентиране на учениците

Подкрепа за кариерното ориентиране на учениците на територията на община Търговище се осъществява от кариерните консултанти към ЦПЛР-ОДК Търговище. Те подпомагат дейността на педагогическите съветници, класните ръководители, учители и директори в областта на кариерното ориентиране. Консултират учениците във връзка с прехода им от една към друга образователна степен, както и към пазара на труда. Осъществяват индивидуална и групова работа, диагностична и консултативна дейност с ученици от всички степени на училищното образование в община Търговище.

С дейностите по кариерно ориентиране в ЦПЛР-ОДК Търговище учениците получават личностна подкрепа и разширени познания за различни професии, техните характеристики и изискванията за овладяването им, изграждат представа за собствените си силни страни, интереси и предпочитания. Придобиват умения за формулиране на адекватни и устойчиви кариерни цели, умения за себереализация на пазара на труда, усъвършенстват уменията си за планиране и управление на кариерата. Формулират ясни ценности, лични приоритети и визия за развитие (краткосрочни и дългосрочни цели). Създават кариерен план за лично и професионално бъдеще.

Формите, подбираните теми и ресурси в работата на кариерните консултанти към ЦПЛР-ОДК Търговище са в съответствие с Програмата за кариерно ориентиране на учениците в училищното образование и са разработени от експерти на МОН. Прилагат се иновативни методи и добри практики в областта на кариерното ориентиране.

Осъществено е включване по проект „*Подкрепа за успех*” - Дейност 6: „Осъществяване на обща подкрепа чрез кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща степен за мотивация за продължаване на образованието, за

участие на пазара на труда, кариерно ориентиране за учениците от прогимназиален етап на образование (от 5-ти до 7-ми клас)“.

В ЦПЛР-ОДК Търговище работят двама кариерни консултанти, като в общо 20 училища на територията на община Търговище са проведени дейности от тях по кариерно ориентиране през учебната 2020/2021 г., а обхванатите ученици през този времеви период са 495.

Бъдещи цели:

√ популяризиране на дейностите по кариерно ориентиране чрез провеждане на информационни мероприятия сред родители и общественост за разясняване на ползите от кариерното ориентиране на учениците;

√ разяснителни кампании за преодоляване на типични грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;

√ дейности по кариерно ориентиране в ЦПЛР-ОДК Търговище за придобиване на разширени познания за различни професии от ранна възраст;

√ организиране на форуми по кариерно ориентиране, дни на средното образование и други събития на училищно, общинско и областно равнище.

2.6. Предотвратяване отпадането от образователната система. Деца и ученици в риск

Обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Отпадането от училище е значим социален проблем и налага определянето на политики за превенция и реинтеграция на отпадналите ученици.

В изпълнение на разпоредбите на ПМС № 100/08.06.2018 г. относно Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст усилията приоритетно са насочени към:

√ необхванатите или новоотпадналите деца и ученици във възрастовата група 5-12-години;

√ необхванатите 4-ри годишни деца след включването им в задължителното предучилищно образование, осъществявано в детските градини или подготвителните групи в училищата и след приемане на решение на заседание на Общински съвет Търговище

***Приоритети при включването и задържането на учениците в задължителна училищна възраст*:**

√ интензивно взаимодействие от страна на РУО и отговорните институции по Механизма с образователните институции в условията на епидемична обстановка относно работата с върнатите и задържаните в училище ученици, и в най-голяма степен учениците в риск от изолация при обучението от разстояние в електронна среда (ОРЕС);

√ за застрашените от отпадане и/или повторно отпадане се провеждат компенсаторни мерки чрез допълнително обучение и занимания по интереси, като се използват различни начини за достъп до обучителни материали;

√ привличане и включване на назначените образователни медиатори и социални работници в осъществяването на обучението от дистанция чрез разнасяне на учебни материали до домовете без достъп до електронни средства в условията на ОРЕС;

***Добри практики за преодоляване на риска от отпадане*:**

√ насърчаване на родители без образование за обучение в самостоятелна форма, което да мотивира техните деца да посещават училище;

√ включване на децата/учениците в групи за занимания по интереси, в т.ч. по проекти;

√ осигуряване на електронни устройства за нуждите на електронното обучение от разстояние;

√ закупуване на облекло, обувки и помощни учебни материали и осигуряване на качествена безплатна храна в столово хранене от училището;

√ осигуряване на средства за извършване на медицински изследвания на децата, за да бъдат записани в детската градина.

***В изпълнение на дейностите по Механизма фокусът на работа приоритетно трябва да бъде насочен към*:**

√ предстоящите дейности за кандидатстване, класиране и приемане по държавен план-прием в осми клас на ученици в риск от отпадане;

√ прилагане на мерки и действия за интервенция, с цел преодоляване на проблемното поведение, като се отправят предложения до кмета на община Търговище за административни наказания на родители по реда на чл. 347 от ЗПУО;

√ водещ регионален приоритет да бъде координацията и взаимодействието между отделните институции по Механизма с цел обсъждането на задълженията както за физическо участие, така и с осигуряване на специализирани превозни средства, консултиране, навременна информация за членовете на екипите за обхват и пр.

Особено внимание заслужават инициативите за публичност на случаи на добро партньорство между институциите, родителите и неправителствени организации и успешните практики на училищата и детските градини, като с това се цели популяризирането на дейностите по Механизма.

2.7. Други институции-партньори в община Търговище, подпомагащи общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към община Търговище (МКБППМН)

На основание чл. 6, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) към Община Търговище е създадена Местна комисия за борба срещу с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН). Съгласно чл. 6, ал. 2 от ЗБППМН е определен съставът на комисията, в който се включват представители на общинската администрация, отговарящи за проблемите на образованието и здравеопазването, представители на дирекция „Социално подпомагане”, на полицията, както и педагози, психолози, юристи, лекари, обществеици и др. МКБППМН, съвместно с детска педагогическа стая и органите на образованието и при широкото съдействие на обществеността, изпълняват следните задачи:

√ организират и координират социално-превантивната дейност на територията на община Търговище, издирват и установяват съвместно с инспекторите от детска педагогическа стая и дирекция "Социално подпомагане" малолетните и непълнолетните, които се нуждаят от помощ, вземат мерки за тяхната социална защита и развитие;

√ разглеждат деянията по чл. 11, ал. 1, налагат възпитателни мерки по чл. 13, ал. 1 и по чл. 15 от ЗБППМН;

√ провеждат мероприятия по програми и дейности за предотвратяване и ограничаване на криминогенните фактори;

√ подпомагат родителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си;

√ привеждат в изпълнение мерките по чл. 13 и чл. 15 от ЗБППМН и осъществяват контрол върху изпълнението им.

По отношение на корекционно-възпитателната работа с малолетните и непълнолетните МКБППМН оказва съдействие на образователните институции за обхващане в училище на подлежащите на задължително образование деца, за ограничаване на отпадането от училище на деца в криминогенен риск и криминални прояви, за ранна превенция и откриване на симптоми за извършване на криминални деяния и превантивна работа с родители на деца в риск.

РЗИ-Търговище, ЦСМП-Търговище, Общински съвет по наркотични вещества и медицински практики на личните лекари и др.

В община Търговище се работи по общински програми за превенция, профилактика и рехабилитация на детско-юношеското здраве, чиято целева група са децата и учениците. Дейностите, които изпълняват горепосочените институции са:

√ поддържане на постоянна готовност за оказване на доспешна помощ на децата и учениците в детските градини и училищата.

√ участие на медицинските специалисти в регионални програми за профилактика и промоция на здравето на децата и учениците;

√ изнасяне на лекции за здравното образование на децата и учениците;

√ наблюдение на физическото развитие и физическата дееспособност на децата и учениците;

√ медицинско осигуряване на деца и ученици при провеждане на различни форми на отдих и туризъм;

√ проследяване на здравно-имунизационното състояние на децата и учениците и документиране на тази дейност. Анализ на имунизационния статус и информиране на съответните институции;

√ програма за профилактика и рехабилитация на детското и юношеското наднормено тегло и свързаните с него заболявания сред децата;

√ програма за профилактика и рехабилитация на децата с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош;

√ превенция на употребата на психоактивни вещества, алкохол и тютюнопушене на деца и младежи.

Обществен съвет за социално подпомагане /по чл. 35 от ЗСП и чл. 52 от ППЗСП/ и ***Съвет по въпросите на социалните услуги*** /по чл. 27 ЗСУ/

Съветите са консултативни органи към Община Търговище за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация с държавни органи и доставчици на социални услуги за постигане целите на социалната политика. Община Търговище разработва и изпълнява мерки, подпомагащи социалното включване, като развива социални услуги в ЦОП и ЦСРИ, както и програми за повишаване на родителския капацитет и превенция на рисковото поведение на деца, съвместно с училищата и ЦОП.

3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Ключовите предизвикателства в периода 2021-2023 г. на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Търговище са

свързани с утвърждаването и усъвършенстването на организацията за подкрепа и грижа на индивидуалните потребности на всяко дете и ученик. Успешното прилагане в практиката на организацията и процедурите, изисквани от *Закона за предучилищното и училищното образование* и *Наредбата за приобщаващото образование,* поставя пред институциите следните предизвикателства:

√ разширяване на иновациите в училищното образование, с цел ефективно формиране на ключови компетентности у учениците;

√ дейности за развитие на даровитите деца и ученици;

√ осигуряване на технически средства и подготовка на педагогическите специалисти за обучение в дигитална среда;

√ обезпечаване на образователната система в областта на общата и допълнителна подкрепа с квалифициран педагогически персонал;

√ намаляване на дела на напусналите и/или системно непосещаващите образователната система;

√ реализиране на приобщаващото образование с активното включване на родителската общност.

√ динамичност на процеса на приобщаващото образование, съобразно потребностите на децата и учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот в община Търговище;

√ намаляване на влиянието на социалните неравенства върху процеса на ученето в детската градина и училището;

4. СТРАТЕГИЧЕСКА И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: **Осигуряване на оптимални възможности за развитие и пълноценна личностна подкрепа на децата и учениците**

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

Оперативна цел 1: Осигуряване на оптимални условия за ученето и създаването на възможности за пълноценно развитие и усъвършенстване на децата и учениците

Оперативна цел 2: Повишаване на знанията и уменията на педагогическите специалисти и на родителите за ефективно посрещане предизвикателствата на образователния процес и съвременните обществени реалности

Оперативна цел 3: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) за осигуряване на най-добрия подход към интересите на детето и ученика

Оперативна цел 4: Оптимизиране на процеса на приобщаване в условията на обучение от разстояние в електронна среда /ОРЕС/

Оперативна цел 5: Подобряване на достъпността на подкрепящата среда

5. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките са групирани според оперативните цели и представят насочващи примерни направления и дейности за общината, образователните институции и другите институции, които ще планират и изпълняват конкретни дейности, според своите компетентности.

5.1. По оперативна цел 1: Осигуряване на оптимални условия за ученето и създаването на възможности за пълноценно развитие и усъвършенстване на децата и учениците

Мярка 1 - *Организиране и провеждане на ранна диагностика на децата и учениците и разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа*

√ провеждане на скрининг за оценяване на развитието на деца от 3 години до 3 години и 6 месеца, посещаващи детските градини;

√ провеждане на оценяване на децата на 5 и 6-годишна възраст и установяване на готовността им за училище;

√ оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците, за които има съмнения, че се нуждаят от допълнителна подкрепа.

Мярка 2 - *Провеждане на **обща подкрепа** за личностно развитие на всички нуждаещи се деца и ученици*

√ провеждане на допълнителни обучения и консултации;

√ осигуряване на пълноценни условия за провеждане на занимания по интереси;

√ финансиране на прояви, провеждани от организации в областта на СТЕМ технологиите с ученици от община Търговище;

√ финансова подкрепа за ученици, участващи в прояви на национално ниво (олимпиади, конкурси, фестивали и състезания);

√ организиране на логопедична работа във всички училища и в детските градини;

√ организиране на „учене чрез правене“ и чрез атрактивни за децата и учениците интерактивни подходи и техники;

√ осигуряване на допълнителен и различен ресурс за децата, които не могат да отговорят на изискванията на учебната програма;

√ подобряване на условията на ОРЕС.

Мярка 3 - *Организиране на **допълнителна подкрепа** за личностно развитие на всички нуждаещи се деца и ученици*

√ създаване в училищата и в детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) на всяко конкретно дете и ученик, за което е потвърдено предоставянето на допълнителна подкрепа;

√ разработване на план за подкрепа;

√ разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП при необходимост;

√ използване на разнообразни образователни стратегии, мултисензорни методики и иновативни техники за обучение и възпитание на нуждаещите се от допълнителна подкрепа деца и ученици;

√ осигуряване на необходимите терапии и рехабилитации на децата и учениците със СОП;

√ осигуряване на ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП.

Мярка 4 - *Дейности за предотвратяване на тежки **нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз***

√ провеждане на превантивни кампании и мероприятия срещу агресията и тормоза, както и за утвърждаване на принципите на честната игра и недопускането на насилие;

√ провеждане на консултации за справяне с проявите на гнева и негативното емоционално напрежение, решаване на възникналите проблеми и конфликтните ситуации със средствата на диалога;

√ формиране на емоционална и социална компетентност и умения за ефективно управление на емоциите, за саморефлексия и разбиране на другия, за развитие на позитивността като водеща черта в характера;

√ въвеждане използването на посредник при решаване на конфликти;

√ въвеждане на практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава) като начин за въздействие върху вътрешната мотивация.

Мярка 5 - *Осигуряване на възможности за пълноценна **личностна изява** на всички деца и ученици*

√ организиране на училищно и на общинско ниво на спортни и културни събития, на които да се даде възможност на повече деца и ученици за публична изява;

√ подкрепа на талантливи деца чрез Програма за мерките за стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от община Търговище по Наредбата за условията и реда за стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от община Търговище, както и чрез Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни, общински и частни училища през 2021 г.

√ прилагане на **система за поощрения и награждаване** на децата и учениците на училищно и общинско ниво.

Мярка 6 - *Реализиране на дейности за професионално ориентиране и консултиране и връзка с пазара на труда*

√ организиране на „Панорама на средното образование", представяща професии и профили, осъществявани в училищата на територията на община Търговище. Проявата се организира от кариерните консултанти към ЦПЛР-ОДК Търговище;

√ организиране на инициативи за кариерното ориентиране в община Търговище от кариерните консултанти към ЦПЛР-ОДК Търговище;

√ провеждане в училищата на мероприятия съвместно с представители на бизнеса и родителската общност за популяризиране на професионалното образование;

√ организиране на кръгли маси и работни срещи с работодатели, партньори, ученици, родители, Училищно настоятелство, Обществен съвет - на училищно и общинско ниво;

√ осигуряване на условия за превръщане на ученето през целия живот в реалност;

√ представяне на възможностите за професионално образование и развитие, които училищата предлагат, пред учениците със СОП и техните родители.

Мярка 7 - *Реализиране на образователен процес за устойчиво развитие*

√ формиране и развитие на отношения и нагласи за здравословен и природосъобразен начин на живот;

√ създаване на „Зелена“ образователна среда.

5.2. По оперативна цел 2 - Повишаване на знанията и уменията на педагогическите специалисти и на родителите за ефективно посрещане предизвикателствата на образователния процес и съвременните реалности

Мярка 1 - *Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие*

√ осигуряване на необходимите специалисти за развитие на дарбите и интересите на децата и учениците;

√ осигуряване на психологическа и логопедична подкрепа в училищата и детските градини;

√ осигуряване на други специалисти за провеждане на терапевтични програми и методики - рехабилитатори на слуха и говора, рехабилитатори на деца с нарушено зрение, ерготерапевти, кинезитерапевти и други /при необходимост/.

Мярка 2 - *Повишаване квалификацията и уменията на педагогическите специалисти за идентифициране на потребностите от предоставяне на обща и допълнителна подкрепа*

√ проучване на потребностите от теми и обучения за квалификация на педагогическите специалисти, работещи за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците;

√ провеждане на обучения на училищно и общинско ниво за педагогическите специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование;

√ осигуряване на въвеждащо и продължаващо обучение на лица, назначени на длъжността „помощник на учителя“.

Мярка 3 - *Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие и на координаторите в училищата и детските градини*

√ предоставяне на рамки и матрици на документи;

√ провеждане на супервизия, методическа подкрепа и обучения от специалисти от РЦППО-област Търговище и ЦПЛР-ОДК Търговище.

Мярка 4 - *Приоритетно кандидатстване за финансиране по проекти и национални програми за сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики*

5.3. По оперативна цел 3 - Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) за осигуряване на най-добрия подход към интересите на детето и ученика

Мярка 1 - *Създаване на работещи практики за взаимодействие между деца и ученици, педагогически специалисти и родители*

Мярка 2 - *Създаване на работещи практики за взаимодействие между детски градини, училища, общинска администрация, отдел за Закрила на детето, РУО и др.*

Мярка 3 - *Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици със специални образователни потребности*

Мярка 4 - *Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби*

Мярка 5 - *Подобряване на координацията и сътрудничеството между институциите по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие*

Мярка 6 - *Дейности, насочени към обществеността в община Търговище за повишаване на информираността и съпричастността към децата и учениците със специални образователни потребности*.

5.4. По оперативна цел 4 - Оптимизиране на процеса на приобщаване в условията на обучение от разстояние в електронна среда /ОРЕС/

Мярка 1 - *Осигуряване на възможност за дистанционно обучение и подкрепа на всяко дете и ученик в условията на ОРЕС*

√ осигуряване на електронни устройства и интернет за нуждаещи се деца и ученици;

√ синхронизирана екипна работа между родители, учители и специалисти;

√ пълноценно планиране, реализиране и отчитане на ОРЕС;

√ организиране и провеждане на компенсаторни индивидуални онлайн сесии с нуждаещите се деца и ученици;

√ оптимизиране при използването на образователен софтуер, мултимедийни учебни материали и ресурси, електронни учебници, уеб приложения за обучение, образователни сайтове, дидактически упражнения и игри;

√ предоставяне на допълнителни обучителни материали на деца и ученици със СОП, придружени с консултации /по телефон или в електронна среда/;

√ при възможност организиране и провеждане на присъствени индивидуални терапевтични сесии на деца и ученици със СОП.

Мярка 2 - *Усъвършенстване на професионалните умения на педагогическите специалисти за работа в условията на ОРЕС*

√ участие на педагогическите специалисти в краткосрочни обучения за усъвършенстване на уменията им за преподаване и провеждане на занимания от разстояние в електронна среда;

√ провеждане на мотивационни и надграждащи обучения, обмяна на опит и споделяне на добри практики за обучение и подкрепа на деца и ученици със СОП от разстояние в електронна среда.

Мярка 3 - *Развитие на ефективно сътрудничество с родители на деца и ученици със СОП в условията на ОРЕС*

√ осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на деца и ученици със СОП чрез консултиране с психолози, логопеди, ресурсни учители, рехабилитатори на слуха и говора и кинезитерапевти, ерготерапевт;

√ насърчаване и мотивиране на родителите за активно включване в образователния процес;

√ обучение на родители на деца и ученици със СОП за придобиване на умения за работа в електронна среда.

Мярка 4 – *Усъвършенстване на формите за работа с деца и ученици с изявени дарби и ефективно сътрудничество с родителите им в условията на ОРЕС*

√ осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на деца и ученици с изявени дарби и консултиране със специалисти;

√ подготовка за участие в общински, регионални и национални прояви, организирани в електронна среда

5.5. По оперативна цел 5 - Подобряване достъпността на подкрепящата среда

Мярка 1 - *Подобряване на **достъпността на архитектурната среда** в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда*

√ изграждане на съоръжения за достъпност в училищата и детските градини - рампи, асансьори, адаптирани санитарни възли, детски площадки и съоръжения за игра и др.

√ осигуряване на специализиран транспорт за нуждаещите се деца и ученици;

√ адаптиране на тротоарите за придвижване на деца и ученици с колички.

Мярка 2 - *Подобряване на **достъпната физическа среда***

Достъпната физическа среда съчетава универсалния със специализирания дизайн и основните й характеристики са логичност, видимост и подходящо осветление. Достъпът на физическата среда е:

√ визуален - контраст и цветове, осветление и визуална маркировка;

√ тактилен - водещи парапети, предпазни решетки, тактилни символи;

√ вертикален - преодоляване на стълби, рампи, специални асансьори;

√ хоризонтален - включва изисквания към врати, фоайета, коридори, водещи линии, санитарни помещения и др.

Мярка 3 - *Подобряване на* ***специализираната подкрепяща среда*** *в образователните институции*

√ създаване и оборудване на подходящи учебни кабинети във всяко училище и детска градина;

√ създаване и оборудване на подходящи помещения за специализирана, терапевтична подкрепа;

√ реализиране на проекти по Националните програми на МОН, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност;

√ организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити;

√ създаване и оборудване на зали и кабинети за развиване на дарби и интереси.

Мярка 4 - *Подобряване на условията и осигуряване на равен достъп за обучение от разстояние в електронна среда /*изпълнение на дейностите по проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“/

6. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Изпълнението на целите и мерките на общинската стратегия ще се отчита чрез следните индикатори:

1. ***Количествени индикатори***:

1.1. Брой на образователните институции с подобрени условия за равен достъп до образование чрез осигуряване на достъпна физическа и архитектурна среда;

1.2. Брой на образователните институциите, предоставящи обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;

1.3. Брой педагогически специалисти с квалификация за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.;

1.4. Брой деца от детските градини с проведено ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;

1.5. Брой институции с осигурени социални работници, психолози и педагогически съветници за осигуряване на позитивен психологически климат и превенция на затрудненията с приобщаването в институционалната среда и с поведенческите прояви на децата;

1.6. Брой училища и детски градини с дейности за подобряване на библиотечно-информационното осигуряване;

1.7. Брой образователни институции с осигурени медицински специалисти и кабинети и с осъществени дейности за здравословен начин на живот;

1.8. Брой училища с организирани занимания по интереси и брой ученици, включени в тях;

1.9. Брой институции и обхванати деца и ученици в летни ваканционни програми и видове занимания;

1.10. Брой реализирани проекти и резултати в образователните институции;

1.11. Брой деца и ученици с получени морални и материални награди;

1.12. Брой деца и ученици с присъдени стипендии по видове;

1.13. Брой инициативи и включени деца и ученици в дейности от областта на патриотичното, естетическото физическото, мултикултурното, здравното и екологичното възпитание;

1.14. Брой записани деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в резултат на дейностите по Механизма за обхват и включване на децата и учениците в образователната система;

1.15. Брой деца и ученици с осъществени дейности по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;

1.16. Брой деца и ученици в различни форми на обучение, обучавани по индивидуални учебни планове и програми;

1.17. Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците;

1.18. Брой деца/ученици със СОП, на които е предоставена допълнителна подкрепа;

1.19. Брой педагогически специалисти, участвали в обучения за развитие на професионалните компетенции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

1.20. Брой институции с подобрение на материалната база - нови елементи, достъпна архитектурна и физическа среда, разкрити кабинети и др.;

1.21. Брой проведени кампании и дейности по превенция употребата на наркотични вещества;

1.22. Брой информационни кампании с ученици и родители по теми, свързани с кариерното ориентиране;

2. ***Качествени индикатори*** - степен на изпълнение и постигнати резултати:

2.1. *отлични*;

2.2. *много добри*;

2.3. *добри;*

2.4. *задоволителни*;

2.5. *с необходимост от подобряване*

7. ВРЪЗКА С ДРУГИ СТРАТЕГИИ

Целите и дейностите на настоящата общинска стратегия са свързани и допринасят за постигането на целите на следните национални и местни документи:

√ Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030)

√ Стратегия за развитието на образованието, обучението и ученето в община Търговище за периода 2021 - 2025 г., след нейното приемане

8. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Общинската стратегия се изпълнява от институциите, работещи на общинско ниво. Община Търговище отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия на собствената си територия и за приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и с планираните цели и дейности.

След приемането на областната стратегия, в изпълнение на чл. 197, ал. 1 и 2 от *ЗПУО,* Община Търговище разработва **общинска стратегия** за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години, която се приема от Общинския съвет.

За изпълнение на общинската стратегия, Общинският съвет по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, ежегодно

приема **Годишен план** за изпълнение на дейностите за подкрепа за личностно развитие (чл. 197, ал. 3 от ЗПУО).

Настоящата общинска стратегия е отворена за актуализация, изменения и допълнения.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Реализирането на подкрепата за личностно развитие е средство за повишаване на ефективността на образователната среда, обединяване на ресурсите и изграждане на позитивен психологически климат в образователните институции.

Качественото образование гарантира надграждане на знания и умения за максимално развитие на потенциала на всяко дете. Образованието създава необходимите условия за добра професионална и социална реализация. Чрез приобщаващото образование младите хора придобиват нагласи за съобразяване с обществените правила и ненакърняване правото на другите да се реализират в живота.

Равният достъп до качествено образование осигурява на всяко дете и ученик възможност до образование и обучение в условията на съвременна материална база, високо квалифицирани педагози и позитивен психологически климат.